

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

12 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

juducând în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorii în Procuratura de circumscripție Chișinău Cătălin Scutelnic și Vitalie Călugăreanu, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 august 2018, în cauza penală în privința lui

Nenița Ghenadie XXXXX, născut XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 03.10.2014 - 27.12.2017;

instanța de apel: 23.01.2018 - 23.08.2018;

instanța de recurs: 07.11.2018 - 12.02.2019.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 27 decembrie 2017, Ghenadie Nenița a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 298 lit. b) Cod penal, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Ghenadie Nenița este învinuit de faptul că, activând în calitate de montor electric la exploatarea rețelelor de distribuție a serviciului operativ a SRL „Desenergo”, la 17 aprilie 2013, aproximativ la ora 15:00, efectuând lucrări de reparație ale rețelelor electrice a blocului locativ din XXXX, în timp ce a montat și pus sub tensiune un alt cablu nou, de la panoul electric din scara a doua, până la panoul din scara cinci, a conectat faza la nul, ignorând astfel prevederile pct. 52 subpunct. 14) al Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică Nr.393 din 15 decembrie 2010, potrivit căruia „operatorul de rețea are obligația de a asigura succesiunea inițială a fazelor curentului electric, după efectuarea lucrărilor de reparații, exploatare și întreținere a rețelelor electrice de distribuție și a rețelelor interne”, și în consecință în apartamentul nr. XXXXX, s-a produs un arc electric între elementele de

racordare a aragazului la conducta de gaze, care a generat producerea unui incendiu, în rezultatul căruia părții vătămate i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 696 800 lei.

Instanța de fond a constatat că, inculpatul este învinuit de către organul de urmărire penală de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 298 lit. b) Cod penal, individualizată prin „încălcarea regulilor de exploatare a stațiilor de producere, a liniilor de transportare și distribuire a energiei electrice și termice, a conductelor de transportare a combustibilului, dacă aceasta a provocat alte urmări grave”.

3. Împotriva sentinței a înaintat apel procurorul, prin care a solicitat casarea totală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie recunoscut culpabil inculpatul Ghenadie Nenița de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 298 lit. b) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa cu închisoare de pe un termen de 5 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și conform art. 90 Cod penal, de suspendat condiționat executarea pedepsei pe o perioadă de probațiune de 5 ani. Totodată, procurorul a solicitat ca acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Carolina Tuceac, în sumă 696 800 lei, să fie admisă și să fie încasată din contul inculpatului Ghenadie Nenița.

În motivarea apelului declarat, a invocat că vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii incriminate a fost dovedită pe deplin prin probele administrate în respectiva cauză penală, iar instanța de fond le-a apreciat unilateral în folosul inculpatului.

3.1. De asemenea, a declarat apel partea vătămată Carolina Tcaciuc prin care a solicitat casarea sentinței de achitare a lui Nenița Ghenadie și pronunțarea unei noi hotărâri prin care ultimul să fie condamnat în comiterea infracțiunii imputate.

În motivarea apelului declarat, partea vătămată a indicat că urmare a incendiului în apartamentul nr. XXXXX, s-a adresat de mai multe ori către ÎCS „Gaz Natural Fenosa”, SA „Chișinău-Gaz” SRL și DSE, astfel că fiind constatată producerea unui scurt circuit din motivul admiterii conexiunii incorecte al conductoarelor electrice și/sau din cauza devierilor de tensiune al curentului electric în rețea.

În viziunea părții vătămate instanța de fond a omis a se expune asupra constatărilor făcute în raportul de expertiză nr. 653 din 24 aprilie 2014, raportul de expertiză nr. 717-13 din 30 aprilie 2013, constatarea IES nr. 25/01-141 din 16 mai 2013, analiza în comisie a doctorilor de știință USM în baza materialelor CNEJ, CEXIN, ANRE și IES. Au fost ignorate adresările sale către Inspectoratul Energetic de Stat al ASRM, fiindu-i eliberat doar un răspuns xerox al constatărilor „Cexin” SRL.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 august 2018, au fost respinse ca fiind nefondate apelurile declarate de către procuror și partea vătămată Carolina Tcaciuc, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea deciziei pronunțate, instanța de apel a menționat că, starea de fapt și de drept se află în concordanță deplină cu materialele cauzei și corect a fost constatată de către instanța de fond, neconstatându-se temeiuri de casare a sentinței.

În plus, instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate prin prisma utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege și în mod just a conchis asupra achitării inculpatului de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 298 lit. b) Cod penal, individualizată prin „*încălcarea regulilor de exploatare a stațiilor de producere, a liniilor de transportare și distribuire a energiei electrice și termice, a conductelor de transportare a combustibilului, dacă aceasta a provocat alte urmări grave*”, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

De asemenea, instanța de apel a reținut că, inculpatul în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond vina nu a recunoscut-o, poziție susținută și în ședința instanței de apel.

Procurorul în susținerea învinuirii indică următoarele probe: declarațiile părții vătămate Carolina Tcaciuc (Vol.II, f.d.359-360, 447); declarațiile martorilor Vitalie Caraman (Vol.II, f.d.395-396), Veaceslav Vornic (Vol.II, f.d.438-441), Constantin Antoniu (Vol.II, f.d.452-453), Corneliu Rotaru (Vol.II, f.d.436-437), Vitalie Grecu (Vol.III, f.d.73-74, 83-84, 107-108), Ion Festican (Vol.III, f.d.129-130, 144-145, 154), Alexandru Utilin (Vol.III, f.d.155), Alexandru Brăilenau (Vol.II, f.d.171-172), declarațiile expertului din cadrul Centrului Național de Expertize Judiciare Valeriu Letcenea (Vol.II, f.d.362-364, 432-433), declarațiile reprezentantului părții civilmente responsabile ÎCS „Red Union Fenosa” SA, Radu Jigău (Vol.III, f.d. 33); procesul-verbal de cercetare la față locului din 26 aprilie 2013 (Vol.I, f.d.74); procesul-verbal de cercetare la față locului din 27 februarie 2014 (Vol.I, f.d.206-207); procesul-verbal de ridicare din 27 februarie 2013, prin care a fost ridicată o sacoșă confecționată din polietilenă, în care se păstrează obiecte ridicate (Vol.I, f.d.212); raportul de expertiză nr. 652 din 24 aprilie 2014 (Vol.I, f.d.228-244).

Astfel, instanța de apel a conchis că, nu identifică probe pertinente, admisibile, concludente, veridice și utile prin care s-ar confirma că acțiunile lui Ghenadie Nenița întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de încălcare a regulilor de exploatare a liniilor de transportare și distribuire a energiei electrice, dacă aceasta a provocat urmări grave.

În acest context, instanța de apel a notat că în cadrul urmăririi penale, de către organul de urmărire penală nu au fost administrate suficiente probe care să demonstreze cu certitudine și indubitabil că fapta lui Ghenadie Nenița întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de încălcare a regulilor de exploatare a liniilor de transportare și distribuire a energiei electrice, dacă aceasta a provocat urmări grave,

în situația în care întreaga învinuire este bazată pe un șir de probe contradictorii, care de fapt vin să întărească poziția inculpatului și să dovedească că acțiunea incriminată inculpatului nu poate fi plasată sub aspect penal. Unele învinuiri și circumstanțe care nu pot fi incriminate inculpatului, atâta timp cât acesta nu are calitatea de operator energetic și nu are atribuții de furnizare a energiei electrice, or, în mod general, atât relatările și susținerile acuzării, cât și învinuirile și presupunerile părții vătămate, drept motiv de incendiere a imobilului ultimei, ar fi fost anume acțiunile/inacțiunile agentului economic de obligațiunea căruia ține nemijlocit furnizarea energiei electrice, și nicidecum a persoanei care are atribuții de întreținere tehnică a rețelelor de energie electrică.

Mai mult, instanța de apel a indicat că, în linii generale, învinuirea înaintată lui Ghenadie Nenița are o tentă de tragere la răspundere a unei persoane, care de fapt și de drept nu poate fi supusă acesteia, dat fiind faptul calității speciale a persoanei pasibile răspunderii pentru această faptă, astfel că în cazul de față inculpatul în calitate de electro-montor la exploatarea rețelelor de distribuție nu este pasibil pentru acțiunile/inacțiunile nemijlocit ale furnizorului de energie electrică, de obligațiunea căruia și este nemijlocit furnizarea energiei electrice fiabile în vederea neadmiterii situațiilor care în cele din urmă duc la incendii, sau alte accidente.

De altfel, instanța de apel a remarcat că, în cazul dat organul de urmărire penală a imputat inculpatului, încălcarea cerințelor pct. 52 subpunct. 14 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat prin hotărârea ANRE nr. 393 din 15 decembrie 2010, care însă nu erau în vigoare la data comiterii pretinsei fapte infracționale incriminate la caz.

Așadar, în virtutea art. 19 alin. (3) Cod de procedură penală „organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuitului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea”.

Instanța de apel a menționat că, organul de urmărire penală a înaintat învinuirea lui Ghenadie Nenița axându-se pe o normă care însă nu era în vigoare la data când a avut loc incendiul în apartamentul nr. XXXXX, și cu atât mai mult fiind înaintată fără a stabili cu exactitate persoana vinovată, dar și nemijlocit acțiunea care se pretinde că ar fi fost încălcată, și care s-a soldat cu incendiul în imobilul care aparține părții vătămate Carolina Tcaciuc.

Astfel, la art. 298 Cod penal, legiuitorul stabilește răspunderea pentru infracțiunea de încălcare a regulilor de exploatare a obiectivelor energetice. Obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art. 298 Cod penal are un caracter complex: obiectul juridic principal îl constituie relațiile sociale cu privire la exploatarea în condiții

de securitate a stațiilor de producere, a liniilor de transportare și distribuire a energiei electrice sau termice ori a conductelor de transportare a combustibilului; obiectul juridic secundar îl constituie relațiile sociale cu privire la sănătatea sau viața persoanei ori la substanța, integritatea și potențialul de utilizare a bunurilor. Obiectul material al acestei infracțiuni îl reprezintă corpul persoanei sau bunurile mobile ori imobile. Latura obiectivă a infracțiunii include următoarele trei semne: 1) fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea sau inacțiunea de încălcare a regulilor de exploatare a stațiilor de producere, a liniilor de transportare și distribuire a energiei electrice sau termice ori a conductelor de transportare a combustibilului; 2) urmările prejudiciabile, și anume - decesul unei persoane sau alte urmări grave; 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Totodată, instanța de apel a susținut că inculpatul Ghenadie Nenița a menționat că inițial a mers la scara nr. 2 unde a deconectat scările 4, 5, 6, de la energia electrică, a verificat în panou dacă nu se transmite energia electrică la celelalte scări, energia a fost deconectată de la panoul de la scara nr. 2. A verificat dacă este deconectat corect, a încuiat panoul și a intrat în subsol. În subsolul blocului dat sunt mai multe cutii de distribuție a curentului electric și pe fiecare le verifică, după care a găsit o cutie de distribuție care era descoperită, și a dorit să verifice dacă cablurile sunt unite și nu au careva defecte, a tras de acestea și din 4 fire au ieșit 2 fire care s-au rupt și când le-a scos a constatat că erau arse, respectiv a solicitat de la dispecerat să îi aducă un cablu nou pentru a-1 schimba pe cel defectat, când a primit cablu nou a început să-l monteze prin subsol. Cablu nou nu l-a conectat prin țeava prin care trecea cablu vechi, însă l-a montat anexându-l de țeavă, alături de țeavă pe același traseu. Până a instala cablu nou l-a deconectat pe cel vechi din panoul de distribuție de la scara nr.2 și panoul de distribuție din scara nr.5, doar l-a deconectat însă nu l-a scos, deoarece nu era posibil de scos cablu vechi și în locul lui de instalat cablu nou, deoarece țeava era destul de veche și era imposibil de instalat cablu nou în țeavă, deoarece nu permiteau dimensiunile acesteia, fiindcă cablu nou era mai gros.

Cele relatate de către inculpatul Ghenadie Nenița au fost confirmate integral și de către martorul Veaceslav Vornic.

De asemenea, instanța de apel a menționat și faptul că, chiar dacă s-a invocat conectarea incorectă a cablurilor de către inculpatul Ghenadie Nenița acest lucru nu a fost confirmat, în situația în care atât Ghenadie Nenița cât și martorul Veaceslav Vornic au comunicat clar că dacă sunt unite incorect faza cu zero la panoul din scară, atunci la panoul electric care răspunde de mai multe blocuri, urma să iasă din funcțiune siguranțele, lucru care nu s-a întâmplat, la fel aceștia au confirmat că din cauza cablului vechi și defectat, până acesta să ardă, putea să se producă scurt circuit în diferite segmente, inclusiv în apartamentul părții vătămate, care în cele din urmă aveau să ducă

la deteriorarea aparatelor electrice din apartamente, fapt care de asemenea nu s-a întâmplat.

Instanța de apel a reiterat că, aceste declarații au fost susținute și de către martorul Vitalie Caraman confirmând că la fața locului pentru lichidarea avariei au fost anume Veaceslav Vornic și Ghenadie Nenița și că aceștia au fost în imposibilitatea de a schimba cablul vechi, deoarece acesta era plasat în perete, astfel că au amplasat alt cablu nou lângă cel vechi, totodată a susținut că la unirea fazei cu zero se produce un scurtcircuit puternic și se arde tot utilajul electric al consumatorilor care se află pe această fază, însă careva plângeri nu au parvenit, inclusiv și aparatele electrice care sunt deconectate și se află în priză.

De asemenea, martorul Constantin Antoniuc a comunicat că sursa de energie este cauza directă a incendiului, iar în cele din urmă a constatat că firul de împământare și conductorul de zero au fost rupte simultan, totodată ultimul a comunicat că pe cablurile cu care aragazul era conectat la rețea erau depistate multiple circuite electrice.

Mai mult, instanța de apel a indicat că, incorectitudinea conectării la rețeaua de energie electrică a apartamentului părții vătămate, și nemijlocit a aragazului, pe lângă cele relatate de către martorii Vitalie Grecu, Veaceslav Vornic, Vitalie Caraman, au fost confirmate la fel și de către martorul Ion Festican care de asemenea a susținut că în apartamentul părții vătămate rețeaua urma să fie cu 2 fire și nu cu trei cum era la partea vătămată din cutia cu întrerupătoare spre bucătărie cu trei fire, iar conductorul cu trei fire a fost instalat de către partea vătămată. Al treilea fir din conductorul respectiv făcea legătură cu carcasa panoului de electricitate de pe etaj, iar carcasa este unită cu nulul magistral și respectiv să nu fi fost al treilea fir care făcea legătura cu nulul magistral în panoul electric de la etaj nu ar fi fost astfel de consecințe, deoarece nu ar fi fost legătura dintre țeava de gaz și rețeaua electrică.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a menționat că martorii Vitalie Grecu, Veaceslav Vornic, Vitalie Caraman și Ion Fistican, dar și inculpatul Ghenadie Nenița, au relatat că incendiul se datorează lipsei cablului de împământare, iar lipsa cablului de împământare nu poate fi pusă în sarcina operatorului de rețea, și nemijlocit a proprietarului imobilului, după caz a furnizorului, în cazul instalării de către acesta a rețelelor de conectare la energie electrică a întregului bloc, lucru confirmat și de către expertul Valeriu Letcenea, care a accentuat că în cazul în care exista împământarea separată, incendiul nu avea loc, însă acest lucru urma să fie făcut cu mult timp în lucru, fapt care duce instanța de apel la concluzia certă că acest factor nu ține de acțiunile/inacțiunile inculpatului, privind instalarea cablului temporar la blocul din str. XXXXX.

De altfel, expertul a accentuat suplimentar că împământarea apartamentului era conectată corect la blocul scării, dar împământarea scării era conectată undeva la zero.

Conectarea împământării cu zero a blocului a fost efectuată cu mult timp înainte de cazul dat, iar dacă ar fi fost împământarea și zero separat nu avea să fie incendiul.

De asemenea, instanța de apel a notat că, martorul Alexandru Utilin a confirmat că lucrările pentru reconstrucția rețelelor pot dura și până la o lună de zile, iar anume din acest motiv, inculpatul a și instalat cablul temporar, și acesta nu constituie o situație de avariere.

Mai mult, instanța de apel a indicat că, expertul din cadrul Centrului de Expertize Judiciare, Valeriu Letcenea a confirmat în ședința instanței de fond și apel că la panoul electric din scara blocului menționat, conductorul zero și împământarea blocului erau conectate între ele, pe când corect ar fi, ca acestea să meargă separat, însă în cazul dat zero și împământarea erau conectate, iar la cazul dat, „zero” era unit cu împământarea și la zero era unită o fază, respectiv în urma conectării date, în apartament vin 380 W și nu 220 W cum este corect.

Astfel, instanța de apel a constatat că, cauza producerii incendiului este producerea arcului electric la conectarea greșită a fazei la conductorul zero a potențialului electric, iar la producerea arcului electric nu contează valoarea tensiunii, iar producerea arcului electric nu este ceva normal, și poate fi produs din cauza apariției potențialului la corpul aragazului, astfel că și expertul, Valeriu Letcenea a confirmat că conectorul zero și împământarea erau conectate între ele, însă de regulă nu este normal de a fi conectate, însă în unele cazuri se permite, dar există un risc, iar ca consecință poate fi arderea unui aparat electric, producerea unui incendiu și altele.

Instanța de apel a reținut că, conform raportului de expertiză nr. 652, din 24 aprilie 2014 s-a stabilit că cauza producerii incendiului în apartamentul nr. XXXXX a fost în producerea arcului electric între elementele de racordare a aragazului (furtunul flexibil cu înveliș metalic) la conducta de gaze, cu inițierea materialelor fuzibile din apropiere și nemijlocit a gazului ce se avansa prin conductă.

Mai mult, conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 350, din 23 mai 2013, s-a atestat că, focarul incendiului care a avut loc la 17 aprilie 2013, în apartamentul nr. XXXXX, s-a aflat în incinta bucătăriei în locul de racordare a aragazului la rețeaua de alimentare cu gaze naturale; la 16 aprilie 2013, rețeaua de alimentare cu energie electrică a blocului locativ cu cinci etaje a funcționat în regim de avariere. Legătura cauzală a regimului de avariere care a avut loc la data de 16 aprilie 2013 la procesul de declanșare a incendiului care a avut loc la 17 aprilie 2013 nu a fost stabilită; în cofretul de distribuție a energiei electrice a furnizorului, instalat pe palierul etajul IV, scara V, probe de funcționare a rețelei electrice ale furnizorului în regim de avariere nu au fost depistate; cauza izbucnirii incendiului, care a avut loc la 17 aprilie 2013, în apartamentul nr XXXXX, este lipsa racordării conductei rețelei exterioare de aprovizionare cu gaz a furnizorului la priza de pământ.

Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia că, cauza incendiului a fost nemijlocit faptul că rețeaua exterioară de aprovizionare cu energie electrică nu avea împământare, faptul dat fiind susținut inclusiv și de către expertul, Valeriu Letcenea, care a confirmat acest fapt.

De asemenea, instanța de apel a menționat și încheierea în baza incendiului care a avut loc la 17 aprilie 2013, în apartamentul nr. XXXXX, întocmită de către inspectorul SAÎ DSP Rîșcani, prin care s-a constatat că focarul inițial al incendiului se află pe masa din preajma aragazului, iar cauza cea mai posibilă a izbucnirii incendiului este producerea unui scurt circuit la firele electrice din bucătărie, în regiunea aragazului și a hotei, circumstanță care vine să întărească suplimentar versiunea privind lipsa legăturii de cauzalitate între acțiunile lui Ghenadie Nenița privind schimbarea cablului la blocul locativ și nemijlocit incendiul izbucnit în apartamentul părții vătămate.

Instanța de apel a atras atenția că, procurorul îi impută lui Ghenadie Nenița încălcarea prevederilor pct. 52 subpunct. 14) al Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010, potrivit căroră *„operatorul de rețea are următoarele obligații pe care trebuie să le îndeplinească: să asigure succesiunea inițială a fazelor curentului electric, după efectuarea lucrărilor de reparații, exploatare și întreținere a rețelelor electrice de distribuție și a rețelelor interne”*. Însă, în cazul de față, organul de urmărire penală a înaintat neîntemeiat și contrar legii încălcarea prevederii citate, or, norma prevăzută la pct. 52 subpunct. 14) a suplinit Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010, prin hotărârea Agenției Naționale de Reglementare în Energetică nr. 537 din 26 noiembrie 2013 (MO35-41/14.02.14 art.163). Rezultă în mod clar și fără echivoc că la momentul când a avut loc incendiul în ap. XXXXX, adică la 17 aprilie 2013, inculpatului nu putea să se ghideze de prevederile pct. 52 subpunct. 14) al Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010.

Astfel, instanța de apel a menționat că se aplică regula *„tempus regit actum”*, esența căreia constă în aceea că persoana trebuie să se conducă de acele prevederi în vigoare la momentul acțiunii/inacțiunii. A *raționa per a contrario*, ar însemna alunecarea în arbitrar, fapt deloc aprobat de către Curtea Europeană pentru Drepturile Omului.

De asemenea, instanța de apel a conchis că și latura subiectivă a infracțiunii nu și-a găsit confirmare, de vreme ce martorii audiați pe parcursul cercetării judecătorești au confirmat faptul că inculpatul și-a îndeplinit obligațiunile corespunzător, a conectat cablurile corect, iar în caz de careva abateri, acest lucru urma să fie observat imediat,

cu atât mai mult că și însuși martorii, Vitalie Grecu și Vitalie Caraman, au remarcat că blocul locativ din str. XXXXX, nu era conectat la priza de pământ, iar în cele din urmă această circumstanță, de rând cu instalarea incorectă a panoului de distribuție din apartament, fără acordul furnizorului.

Subiectul infracțiunii specificate la art. 298 Cod penal, este persoană fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani. În afară de aceasta, este necesar ca subiectului să-i revină obligația de a respecta regulile de exploatare a stațiilor de producere, a liniilor de transportare și distribuire a energiei electrice sau termice ori a conductelor de transportare a combustibilului.

În acest caz, s-a adevărat că compania „Desenergo” SRL, la care inculpatul activa în calitate de montor electric, nu avea calitatea de operator al rețelei de distribuție, or aceasta nu este persoana juridică titular de licență pentru distribuția energiei electrice, nu dispune de rețele electrice de distribuție, nu îndeplinește funcții de distribuție a energiei electrice și nu este responsabilă de exploatarea, întreținerea și dezvoltarea rețelelor electrice de distribuție în anumite zone și a interconexiunilor cu alte rețele electrice, dacă este necesar, precum și nu este responsabilă de asigurarea capacității rețelelor electrice de distribuție de a satisface pe termen lung cererile rezonabile de distribuție a energiei electrice.

La caz, instanța de apel a indicat că între „Desenergo” SRL și ÎCS „Red Union Fenosa” SA este încheiat contractul de antrepriză nr. 2338412 din 01 iulie 2012, conform căruia „Desenergo” SRL se obligă la întreținerea rețelelor interne (Vol.II, f.d.302-309), astfel că calitatea de subiect a infracțiunii nu poate fi incriminată inculpatului, în calitate de angajat al „Desenergo” SRL, de vreme ce aceasta din urmă nu are calitatea de operator al rețelei de distribuție, conform contractului de antrepriză vizat.

Instanța de apel a respins alegațiile părții vătămate, Carolina Tcaciuc de referință la faptul că urmare a incendiului în apartamentul nr. XXXXX, s-a adresat de mai multe ori către ÎCS „Red Union Fenosa” SA, „Chișinău-Gaz” SRL și DSE, astfel că fiind constatată producerea scurtcircuitului din motivul admiterii conexiunii incorecte al conductoarelor electrice și/sau din cauza devierilor de tensiune al curentului electric în rețea, în situația în care pe parcursul cercetării judecătorești nu a fost stabilit anume motivul dat drept temei de survenire a incendiului, dimpotrivă, aceste circumstanțe au fost combătute la caz nemijlocit prin constatările efectuate, cât și relatările martorilor, Veaceslav Vornic, Vitalie Caraman, Vitalie Grecu, care au afirmat că nereguli au fost depistate anume în apartamentul părții vătămate, la panourile electrice instalate fără acordul furnizorului, dar și la țeava de la aragaz, astfel expertul Valeriu Letcenea a afirmat că aragazul să nu fi fost conectat la energia electrică, nu era să se fi întâmplat incidentul dat. Tot corpul aragazului s-a aflat sub potențial electric, totodată expertul a menționat și încălcări la rețeaua de distribuție, și anume acesta a relatat că la cazul dat,

„zero” era unit cu împământarea și la zero era unită o fază, iar în urma conectării date, în apartament vin 380 W și nu 220 W cum este corect.

De asemenea, instanța de apel a respins alegațiile părții vătămate Carolina Tcaciuc precum că, instanța de fond a omis a se expune asupra constatărilor făcute în raportul de expertiză nr. 653, din 24 aprilie 2014, raportul de expertiză nr. 717-13, din 30 aprilie 2013, constatarea IES nr. 25/01-141, din 16 mai 2013, analiza în comisie a doctorilor de știință USM în baza materialelor CNEJ, CEXIN, ANRE și IES, or aceste probe au fost analizate atât de către instanța de fond, cât și suplimentar în instanța de apel, însă acestea din urmă, de rând cu lipsa identificării motivului concret din care a avut loc incendiul apartamentului pătimatei, cât și cu faptul că la momentul când a avut loc conectarea, și nemijlocit incendiul, adică 17 aprilie 2013, norma pct. 52 subpunct. 14) al Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010, nu era în vigoare, iar această încălcare nu poate fi imputată inculpatului.

La fel, instanța de apel a conchis ca neîntemeiat și argumentul părții vătămate, precum că, au fost ignorate adresările sale către Inspectoratul Energetic de Stat al ASRM, fiindu-i eliberat doar un răspuns xerox al constatărilor „Cexin” SRL, or, faptul dat nu ține de esența cauzei, astfel că adresarea acesteia către instituțiile statului, în vederea oferirii răspunsurilor anumite, cât și a informației este o chestiune separată, aferentă cauzei penale, având în vedere că careva acte oficiale, documente, răspunsuri ale acestor entități, nu au fost recunoscute în calitate de probe în cadrul cauzei penale vizate.

Mai mult, instanța de apel a respins ca nefondată alegația pătimatei de referință la faptul că urmare adresării către ÎCS „Gas Natural Fenosa” SRL, a primit răspunsul cu încălcarea gravă a Legii cu privire la petiționare, iar „Cexin” fiind SRL contra plată a comenzilor ÎCS „Gaz natural Fenosa” SRL grosolan își permite în concluzii să contrazică cu textul propriu cu scopul ca instanța să fie indusă intenționat în eroare, în situația în care însuși pătimita, a menționat că a contestat răspunsurile vizate în instanța de judecată, astfel fiind cert că pătimita și-a exprimat dezacordul cu răspunsurile vizate, însă instanța de apel la judecarea prezentei cauze penale în ordine de apel nu este în drept să depășească limitele judecării apelului și să se expună asupra corectitudinii răspunsurilor/informațiilor oferite de unele entități publice de stat, decât în cadrul unui proces civil inițiat.

În același context, instanța de apel a respins ca fiind nefondate și alegațiile părții vătămate privind faptul că inconveniențele create în limitele proprietății reclamantei au fost cauzate doar din cauza perturbațiilor intensității și tensiunii curentului electric din rețea, care sunt în exclusivitate provocate de generatoare de curent sau surse de

curent, proprietate absolută a furnizorului, acesta este responsabil de cele întâmplate și este obligat să le supravegheze în permanență, cu atât mai mult că furnizorul de energie ÎCS „Gaz Natural Fenosa” SRL este obligat prin intermediul echipamentelor de control să asigure parametrii constanți de calitate de energie conform standardelor de Stat.

Astfel, instanța de apel a statuat că, răspunderea pentru calitatea energiei electrice livrate de către ÎCS „Gaz Natural Fenosa” SA, nu poate fi pusă pe seama inculpatului, or acesta are calitatea de montor electric, nu și de furnizor de energie electrică, astfel că pătimita, nu este lipsită de dreptul de a se adresa cu pretențiile materiale în instanța de judecată, în ordinea acțiunii civile împotriva furnizorului de energie electrică, privind inconveniențele create în limitele proprietății reclamantei au fost cauzate doar din cauza perturbațiilor intensității și tensiunii curentului electric din rețea, care sunt în exclusivitate provocate de generatoare de curent sau surse de curent, proprietate absolută a furnizorului.

În continuare, instanța de apel a respins ca neîntemeiat argumentul părții vătămate precum că, niciun expert și niciun specialist la fața locului nu a depistat în incinta proprietății reclamantei surse generatoare de curent electric care ar putea provoca perturbații în rețea, care ar putea duce la generarea arcului electric și respectiv cu referire la extrasele prezentate documentar, nu pot fi considerate probe, or expertul Valeriu Letcenea fiind audiat în ședința instanței de fond a depus declarații care de fapt au contrazis însuși raportul de expertiză nr. 652, din 24 aprilie 2014 și a specificat că la cazul dat, curentul opus din țevă de gaz s-a ciocnit cu curentul care a apărut la aragaz, iar aragazul să nu fi fost conectat la energia electrică, nu era să se fi întâmplat incidentul dat, totodată acesta a menționat că să fi fost furtunul aragazului fără metal (fără ecranare), nu avea să izbucnească incendiul. La fel, expertul, a indicat că împământarea apartamentului era conectată corect la blocul scării, dar împământarea scării era conectată undeva la zero, astfel că conectarea împământării cu zero a blocului a fost efectuată cu mult timp înainte de cazul dat, iar dacă ar fi fost împământarea și zero separat nu avea să fie incendiul.

Instanța de apel a respins argumentul pătimatei, de referință la faptul că de către ÎCS „Gas Natural Fenosa” SRL s-au efectuat reparații necalitative ale rețelelor de conectare la energie electrică la blocul unde a avut loc incendiul, cu atât mai mult consideră pătimita că însuși din facturile prezentate se atestă că utilizarea corectă și lipsa instalațiilor electrice instalate fraudulos precum și lipsa consumului fraudulos, or aceste fapte nu au relevanță la caz, aceste alegații ating în mare parte activitatea ÎCS „Red Union Fenosa” SA, și nicidecum acțiunile inculpatului astfel că, pătimita nu este lipsită de dreptul de a depune plângeri pe marginea acțiunilor/inacțiunilor furnizorului de energie electrică.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurori care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu remiterea cauzei spre judecare de către aceeași instanță, într-un alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale, procurorii susțin că, probele administrate în respectiva cauză de către acuzare demonstrează vinovăția inculpatului în cele imputate, iar instanța de fond și de apel eronat au ajuns la concluzia că în acțiunile inculpatului lipsesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 298 lit. b) Cod penal.

Astfel, procurorii menționează dezacordul cu aprecierea probelor susținând că în acțiunile inculpatului sunt prezente elementele infracțiunii imputate, iar ultimul se face vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 298 lit. b) Cod penal.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, ținând cont de opinia reprezentantului ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. expusă în referință, care a solicitat declararea inadmisibilității recursului, Colegiul penal lărgit consideră că, acesta urmează a fi respins din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de către titularii acestuia.

În conformitate cu dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că, recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

La caz, reieșind din argumentele invocate de către procurori, Colegiul penal lărgit reține că, în drept, aceștia fac referire la temeiurile stipulate în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume că: *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, pledând că instanțele de fond nu au apreciat probele la justa valoare.*

Verificând alegațiile recurenților, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide că, acestea nu coroborează cu materialele cauzei și sunt invocate neîntemeiat de titulari, reieșind din raționamentele ce urmează.

În primul rând, instanța de recurs ține să remarce că, la această etapă nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului

probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele ierarhic inferioare, or aceasta fiind atributul exclusiv al instanțelor de fond.

Astfel, cu referire la temeiul pentru declararea recursului ordinar indicat de către procurori, Colegiul penal lărgit menționează că, decizia recurată a fost motivată plenar și consecvent în baza materialelor cauzei prin prisma legislației pertinente.

Mai mult, Colegiul penal lărgit susține că, decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în sensul că argumentele pe care instanța de apel le-a expus în partea descriptivă a deciziei, echivalează cu o motivare corespunzătoare rigorilor și exigențelor cuprinse în art. 6 CEDO.

Motivarea deciziei indică concret concluzia instanței de apel și susține soluția achitării persoanei fapt reflectat clar în dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 august 2018.

Din textul recursului se evidențiază că, recurenții critică aprecierea probelor, însă, nu argumentează ilegalitatea hotărârii judecătorești din punct de vedere al erorii de drept admise la judecarea cauzei, astfel, instanța de recurs constată că la soluționarea cauzei instanța de apel a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 99-101 Cod de procedură penală, a cercetat probele sub toate aspectele, verificându-le și apreciindu-le just prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și, întemeiat a dispus achitarea lui Ghenadie Nenița de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 298 lit. b) Cod penal, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii imputate.

Instanța de apel a stabilit că, învinuirea nu a prezentat probe pertinente și concludente, care în coroborare cu circumstanțele cauzei ar dovedi vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate.

Potrivit prevederilor art. 394 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța de apel a făcut o analiză amplă probelor, argumentând detaliat respingerea probelor aduse în sprijinul acuzării lui Ghenadie Nenița.

Astfel, toate probele prezentate au primit o apreciere corectă, concluziile făcute de instanța de apel rezultă din materialul factologic acumulat la prezenta cauză.

De asemenea, la caz este de reținut că învinuirea înaintată inculpatului constă în încălcarea regulilor de exploatare a obiectivelor energetice care este prevăzută la pct. 52 subpunct. 14) al Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică Nr.393 din 15.12.2010, care prevede că, *„Operatorul de rețea are următoarele obligații pe care trebuie să le îndeplinească: să asigure succesiunea inițială a fazelor curentului electric, după efectuarea lucrărilor de reparații, exploatare și întreținere a rețelelor electrice de distribuție și a rețelelor interne”*, însă este de menționat că pct.52 subpct.14) a fost introdus în Regulamentul

pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice doar prin Hotărârea ANRE nr.537 din 26.11.13 (M035-41/14.02.14 art. 163), prin urmare la 17.04.2013, adică momentul săvârșirii acțiunilor incriminate inculpatului, în obligațiile operatorului de rețea nu intra asigurarea succesiunii inițiale a fazelor curentului electric, după efectuarea lucrărilor de reparații, exploatare și întreținere a rețelelor electrice de distribuție și a rețelelor interne.

Astfel, Colegiul penal lărgit remarcă prevederile art. 3 alin. (2) Cod penal, *„Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise”*, iar conform art. 8 Cod penal, *„Caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei”*.

De asemenea, relevante în această cauză sunt prevederile art. 10 Cod penal, *„Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv”*, și prevederile art. 8 Cod de procedură penală, *„persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă. Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa. Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.*

Subsecvent, Colegiul penal susține poziția instanțelor de fond care au conchis că, învinuirea formulată în speță, în temeiul art. 298 lit. b) Cod penal, nu este una concretă, lipsind inculpatul de dreptul de a fi informat în mod amănunțit asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa, drept garantat de art. 6 par. 3 lit. a) și b) din CEDO.

În acest sens, Colegiul penal lărgit menționează jurisprudența Curții de la Strasbourg, care a subliniat că lit. a) par. 3 art. 6 al Convenției recunoaște dreptul acuzatului de a fi informat oficial nu numai cu privire la învinuirile ce i se aduc, adică despre faptele, pe care el probabil le-a săvârșit și pe care se întemeiază învinuirile înaintate, ci de asemenea și cu privire la calificarea juridică a acestor fapte, aceasta informație trebuie să fie amănunțită (*hotărârea Curții Europene din 25 septembrie 2008 în cauza Seliverstov vs Rusia*).

În concluzie, instanța de recurs ordinar indică că, învinuirea adusă inculpatului Ghenadie Nenița de către procuror în baza art. 298 lit. b) Cod penal, se bazează pe o normă de blanchetă care la momentul săvârșirii acțiunilor de către inculpat nu era prevăzută în Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice. Învinuirea adusă inculpatului nu a fost formulată într-o manieră care să excludă orice îndoială sau arbitrar, ceea ce este inadmisibil, iar în rechizitoriul, procurorul s-a limitat la invocarea încălcării unei prevederi legale introduse ulterior săvârșirii faptei, fără a

formula o învinuire, care să conțină ce acțiuni și/sau inacțiuni concrete ale inculpatului care cad sub incidența infracțiunii incriminate - *regulă de exploatare a obiectivelor energetice în vigoare la acel moment*.

Colegiul penal lărgit citează prevederile art. 7 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, care expres prevede că, nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul săvârșirii, nu constituia o infracțiune potrivit dreptului național sau internațional.

Art. 7 din Convenție instituie regula legalității încriminării, potrivit cărei orice pedeapsă aplicată persoanei pentru comiterea unei fapte condamnabile penal trebuie să-și găsească expresie în legislația internă a statului sau în prevederile normelor specifice ale dreptului internațional public.

De asemenea, Colegiul penal atrage atenția asupra faptului că, în materia principiului legalității încriminării, Curtea de la Strasbourg a menționat că garanția consacrată de art. 7, ca element esențial al preeminenței dreptului, ocupă un rol primordial în sistemul de protecție al Convenției. După cum rezultă din obiectul și scopul său, acesta trebuie interpretat și aplicat în modul în care asigură o protecție efectivă contra urmărilor, condamnărilor și sancțiunilor arbitrare. Prevederile art. 7 nu se limitează la interzicerea aplicării retroactive a legii penale în defavoarea acuzatului, el stabilește, în general, principiul legalității infracțiunilor și pedepselor (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), precum și principiul neaplicării extensive a legii penale în defavoarea acuzatului, în special prin analogie. Prin urmare, o infracțiune trebuie să fie clar determinată de lege. Această condiție este împlinită atunci când justițiabilul poate să știe, pornind de la dispoziția pertinentă și, în caz de necesitate, cu ajutorul interpretării acordate de instanțe, ce acte sau omisiuni angajează răspunderea sa penală.

Poziția instanțelor de fond se adeverește și prin prisma prevederilor art. 22 din Constituția RM, și anume, „*Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos*”.

Așadar, instanța de recurs conchide că, instanța de apel și-a motivat soluția privind nevinovăția inculpatului, care a fost expusă pe larg la pct. 4.1. din prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune.

Față de considerentele relatate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că, nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de către procurori și potrivit legii, se impune respingerea acestuia, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

respinge ca inadmisibil recursul ordinar, declarat de către procurorii în Procuratura de circumscripție Chișinău Cătălin Scutelnic și Vitalie Călugăreanu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 august 2018, în cauza penală în privința lui *Nenița Ghenadie XXXXX*, cu menținerea hotărârii atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la *12 martie 2019*.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Dumitru Mardari

Maria Ghervas